

Onze Krant

60e jaargang | nummer 190 | Najaar 2023

In Bemelen gevierd
Uitbundig eeuwfeest

CONTACTBLAD VAN DE SOCIËTEIT VOOR AFRIKAANSE MISSIËN

Colofon

Onze Krant

60e jaargang, nr 190, NAJAAR 2023
Contactblad van de Sociëteit voor Afrikaanse Missiën in Nederland. Onze Krant verschijnt driemaal per jaar gratis voor leden, vrienden, bekenden en weldoeners van de S.M.A.

Abonnementen

Een gratis abonnement kan ingaan op elk gewenst moment. Stuur een bericht naar:
Abonnementenafdeling Onze Krant
Antwoordnummer 50101,
6367 XV Cadier en Keer
email: fondswerving@sma-nederland.nl

Bijdrage

Een vrijwillige bijdrage als tegemoetkoming in de productiekosten van Onze Krant is van harte welkom op rekeningnummer NL 39 RABO 0131 8351 57 ten name van Sociëteit Afrikaanse Missiën, Rabobank Cadier en Keer, onder vermelding van: Onze Krant.

Redactieraad

Matheu Bemelmans (hoofdredacteur),
Ambro Bakker S.M.A.

Redactieadres:

Frans Erenslaan 1, 6371 GR Landgraaf

Foto's:

Archief S.M.A., Matheu Bemelmans, S.M.A. Ghana en anderen.

Omslagfoto:

Het All Saints Choir uit Amsterdam tijdens het jubileumfeest in Bemelen.

Lay-out en druk:

Weemen Groep BV - www.weemen.nl

Donaties

Giften voor de S.M.A. zijn welkom op
RABO: NL 64 RABO 010 999 6224
Sociëteit Afrikaanse Missiën.
ING: NL 98 ING B 0001 0231 58

ADRESSEN S.M.A.

Centraal adres S.M.A.
Missiehuis O.L.Vrouw van Lourdes
Postbus 49, 6267 ZG Cadier en Keer
Bezoekadres
Bakkerboschweg 14
6267 AJ Cadier en Keer
Tel: 06-20302200
Internet: www.sma-nederland.nl

Gevestigd op bovenstaand adres:

Provinciaal-overste
Pater Jos Pijpers S.M.A.
Tel: 043-8552928 (kantoor Cadier)
of 06-20302200
Email: a.j.pijpers@sma-nederland.nl
Bresillac Foundation
Email: prokuur@sma-nederland.nl
Fondswerving
Email: fondswerving@sma-nederland.nl

Gevestigd te Amsterdam:

S.M.A.
Hoogoord 121,
1102 CG Amsterdam Z.O.
Vormingscentrum (v.h. C.M.P.A.)
Hoogoord 187A, 1102 CJ Amsterdam
Tel: 020-7739649
Email: vc@sma-nederland.nl

Inhoud

8

Jubileum

Viering 100-jarig
jubileum in beeld

11

Ghana

140 jaar
R-K. Kerk
in Ashanti

12

Interview

Ton Storcken S.M.A.
wil missionair actief
blijven.

En verder

- 3 Voorwoord: Dankbaar
- 4 **SMA-nieuws**
  - Verzoek vrijwillige bijdrage
  - Hernieuwing belofte
  - Bijzondere gast op bijzonder jubileum
  - Kerstactie gaat weer beginnen
  - Wie Wat Waar
- 6 In hart en nieren in God geloven
- 14 De Boekenkast
- 15 **Varia**
  - Puzzel (Sanders Puzzelboeken)
  - Uit de Afrikaanse keuken

Dankbaar

Voor de meesten van onze lezers (en voor iedereen trouwens) is de vakantieperiode weer ten einde gekomen. Wij hopen natuurlijk van harte dat u een mooie en vooral een rustgevende tijd hebt gehad, waarbij u de gelegenheid hebt gekregen om uzelf waar nodig weer eens te herpakken. Daar is de vakantietijd vooral ook voor bedoeld.

Helaas hebben de gevolgen van de klimaatverandering zich nogal opvallend laten gelden. Wereldwijd vaak zelfs op extreme wijze. Daarbij werden records gebroken. Hoge temperaturen leidden weer tot bosbranden. Zeer zware regenval had overstromingen en verwoestingen tot gevolg. Jammerlijk waren daarbij ook slachtoffers te betreuen. Voor sommigen betekende dit ook een voortijdig einde van de vakantie. Hopelijk bent u deze moeilijke en noodlottige omstandigheden niet op uw vakantieweg tegengekomen hebt u in alle rust en met tevredenheid uw vakantie kunnen beleven.

Nu wij over tevredenheid spreken: ook de S.M.A. is zeer tevreden over de ervaringen en de belevenissen die wij de laatste maanden hebben doorgemaakt. Dat geldt natuurlijk met name de viering van 100 jaar Nederlandse S.M.A.-provincie op Pinkstermaandag. Na even getwijfeld te hebben of wij deze gebeurtenis al dan niet feestelijk zouden vieren en herdenken, hebben wij er toch uiteindelijk toe besloten om het feest een mooi aanzien te geven. En tevens ook om dit feest in de Laurentiusparochie van Bemelen te houden. Mede omdat de S.M.A. zich daar in 1923 had gevestigd, nadat zij als provincie was geproclameerd. Wij mochten ons daarbij verheugen in de hulp die we bij de organisatie kregen van de diverse geledingen uit de parochie, net als vanuit de eigen S.M.A.-gelederen en van elders.

De aanloop naar het feest was nog wel even spannend. Maar toen we de vele aanmeldingen ontvingen, wisten wij wel dat het niet meer stuk kon. Zo was het ook. Veel van onze S.M.A.-vrienden, familieleden van confraters en oud-S.M.A.- studenten vonden hun weg naar Bemelen om aan het jubileum deel te nemen. Het was niet alleen een erkenning en waardering voor wat onze leden zowel in Afrika als in Nederland en elders in de wereld hebben mogen presteren. Het was ook een feest van herkenning voor de vele bezoekers, die elkaar vaak na vele jaren weer mochten begroeten. Wij waren blij met de komst van alle bezoekers, onder wie ook de Afrikaanse en Filipino gemeenschappen uit Amsterdam, die met een traditionele dans tijdens de receptie hun vreugde lieten blijken. Als kers op de taart (die er trouwens ook letterlijk was!) bracht de harmonie van Bemelen een vrolijke muzikale groet aan alle aanwezigen.

Als jubileumgeschenk hadden wij aangegeven het op prijs te stellen een 'envelop-met-inhoud' te mogen ontvangen voor een S.M.A.-schoolproject in Babaso in Ghana, waar veel van onze leken- en priestermissionarissen hebben gewerkt. Terecht werd ik erop gewezen dat dit project niet het eerste schoolproject was dat daar werd ondernomen, want vooral onze lekenmissionarissen hebben daar in het verleden al met succes veel tijd en energie in gestoken. Met alle waardering natuurlijk voor wat door hen tot stand is gebracht. De gehele opbrengst van de 'enveloppen-met-inhoud' kwam uiteindelijk tot ruim zestigduizend euro. Waarvoor uiteraard onze hartelijke dank namens de kinderen en de leraren die hiervan in de toekomst gaan genieten. Wij hopen dit project volgend jaar door Vastenactie nog te kunnen aanvullen met de nodige sanitaire voorzieningen.

Met veel voldoening denken wij niet alleen aan de jubileumviering terug, maar vooral ook aan uw deelname aan het feest en aan dit project. Onze heel hartelijke dank! Deze najaarseditie van Onze Krant wil u nog eens deelgenoot maken van deze jubileumactiviteiten. Wij vinden het fijn dat u interesse blijft tonen in ons werk. Het geeft ons steeds een kans om niet alleen over onszelf te berichten, maar ook om de werkzaamheden van de S.M.A.-collega's en lekenmissionarissen uit andere S.M.A.-units te belichten, zoals zij de boodschap van verlossing en bevrijding op hun eigen wijze aan het licht brengen. Namens de S.M.A. wens ik al onze lezers en weldoeners een mooie nazomer en herfst toe, hopelijk zonder al te veel natuurgeweld. En veel leesplezier met Onze Krant.

Jos Pijpers, S.M.A.
Provinciaal-overste

Verzoek vrijwillige bijdrage voor Onze Krant

Al 60 jaargangen lang verschijnt Onze Krant met nieuws en wetenswaardigheden over de Sociëteit voor Afrikaanse Missiën. Alle abonnees ontvangen het magazine drie keer per jaar gratis in de bus. Maar iedereen begrijpt dat het maken van zo'n blad natuurlijk niet echt gratis is. Daarom durven we u één keer per jaar om een vrijwillige bijdrage voor Onze Krant te vragen.

Leest u ons blad met plezier en blijft u graag op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de S.M.A.? Maak dan een gift naar eigen inzicht over. De vertrouwde acceptgirokaarten zijn dit jaar afgeschaft, dus we vragen iedereen om de bijdrage rechtstreeks over te maken naar rekeningnummer IBAN NL39 RABO 0131835157 t.n.v. Sociëteit voor Afrikaanse Missiën onder vermelding van 'Gift Onze Krant'. Namens de redactie en de S.M.A. heel veel dank voor uw bijdrage.

Hernieuwing belofte

Tijdens het 100-jarig jubileum van de Nederlandse provincie van S.M.A. op Tweede Pinksterdag hebben zes geassocieerde leden hun eed hernieuwd en één nieuw lid heeft de eed voor het eerst afgelegd. Huub Senden trad daarmee officieel toe tot de groep lekenleden van de sociëteit. De hernieuwing van de eed werd uitgesproken door Mara le Mahieu, Theo van Lin, Suzanne Naron-Ngo Tjeck, Friedl Nelissen, George Buckle en Corine 't Hart. Ook An Hendrix heeft haar eed vernieuwd maar deed dit vanuit huis, omdat ze herstellende is van een operatie.

De geassocieerden blijven een hechte groep die zeer betrokken is bij de S.M.A. en elkaar twee tot drie keer per jaar ontmoet. Zij blijven zich inzetten voor de belangen van de Afrikaanse gemeenschap in Nederland en in Afrika. De meesten van hen zijn voor een korte of langere periode uitgezonden geweest naar Afrika. Er zijn lekenleden die al meer dan 25 jaar geassocieerd zijn met de S.M.A.

Bijzondere gast op bijzonder jubileum

Voormalig provinciaal-overste pater Geert Bles S.M.A. heeft op zondag 16 Juli zijn 70-jarig priesterjubileum gevierd. Hij deed dit in de parochie van de H. Andreas in Heerlen, waar hij vele jaren pastor is geweest. Bij dit bijzondere jubileum was ook een bijzondere gast aanwezig: curiekardinaal Peter Turkson. Hij was uit Rome overgekomen om zijn voormalige docent uit Ghana te feliciteren.

Pater Bles heeft na zijn wijding een tijd voor de propaganda van de S.M.A. gewerkt. Na een studie in New York vertrok hij naar Ghana. Daar gaf hij les heeft op het seminarie, waar de latere kardinaal Turkson een van zijn leerlingen was. Ook aanwezig op het feest was Siapha Kamara, die in een project in Ghana door pater Bles wordt ondersteund. Alle feestgaven waren ook voor diens project bestemd.

Kerstactie gaat weer beginnen

Al meer dan 50 jaar houdt de S.M.A. een kerstactie om geld in te zamelen voor projecten van de sociëteit. Ook dit jaar zal dat weer gebeuren. De S.M.A. biedt zes soorten kerstkaarten aan, die belangstellen kunnen bestellen. De kaarten worden gratis aangeboden, maar in ruil daarvoor wordt een vrije gave naar eigen inzicht gevraagd. Het gaat om dubbele kaarten, die met een envelop worden geleverd. De kaarten zijn los te bestellen of in setjes. Ook grotere aantallen kunnen besteld worden.

Een van de nieuwe kaarten van dit jaar laat de Heilige Familie op de vlucht van Egypte zien tegen een achtergrond van hedendaagse mensen die onderweg zijn: vluchtelingen? Pelgrims? Reizigers? De kaart brengt op een mooie wijze de actualiteit van het kerstverhaal in beeld. Daarnaast zijn er wat meer klassieke kerstkaarten en een met een afbeelding van een kerststal in het Limburgse Heuvelland met op de achtergrond het S.M.A.-Missiehuis in Cadier en Keer.

De opbrengst van de Kerstkaartenactie komt dit jaar ten goede aan het project 'Hope for Life' in Ghana, dat al vele tientallen jaren door de Nederlandse S.M.A. wordt ondersteund. De organisatie werd in 1986 door de S.M.A. opgericht en zet zich in voor verbetering van de levensomstandigheden van gehandicapten in Ghana. Voor mensen met een lichamelijke beperking is het leven in Afrika niet eenvoudig. Vaak is niet de juiste zorg beschikbaar en ook een baan vinden, is niet altijd eenvoudig.

De Kerstkaarten zijn te bestellen via het formulier op de achterpagina van deze Onze Krant of via de website www.sma-nederland.nl

Wie Wat Waar

Overleden

- † Op 4 Januari is in Berkel Enschoot **Gerda Bles-Leisink** overleden. Zij is 85 jaar oud geworden en was de schoonzus van onze confrater Geert Bles S.M.A. en de moeder en schoonmoeder van lekenmissionarissen Yvonne Bles en Ryan van Eijk.
- † Op 21 Juli is in Helmond **Martien van de Ven** overleden. Hij is 84 jaar oud geworden en was de broer van onze overleden confrater Hans van de Ven († 1985). Martien was voorheen seminarist bij de S.M.A.

- † Op 23 Juli is in Horn **Han Perry** overleden. Hij is 78 jaar oud geworden. Han was een neef van de overleden confraters Denis Florack S.M.A. († 1963) en Jeu Florack S.M.A. († 1997) en een achterneef van Mgr. Hubert Paulissen S.M.A. († 1966). In zijn beginjaren heeft Han in Ghana gewerkt, waar hij vooral actief was in catechese en liturgie. In Nederland heeft hij gewerkt in de bisdommen Breda en Roermond.
- † Op 26 Juli is in Heiloo **Johan Neefjes** overleden. Hij is 88 jaar oud geworden en was de broer van onze overleden confrater Piet Neefjes († 1992).

In hart en nieren in God geloven

Het hart van de mens is eigenlijk niet meer dan een holle spier van waaruit de bloedsomloop geregeld wordt. Het is de motor van ons lichaam. Die motor kan plotseling, zomaar ineens, uitvallen en tot stilstand komen. Soms ook zit er een tik in de motor. Dan hoor je mensen zeggen: "Ik doe het tegenwoordig maar kalmer aan, want ik heb het aan mijn rikketik."

Het hart spreekt altijd tot de verbeelding van mensen. Ontelbare namen zijn in de loop der tijd in even ontelbare bomen gekerfd. Een hart met daardoorheen een liefdespijl die twee geliefdes met elkaar verbindt. Tal van spreekwoorden en gezegden laten zien dat het hart van de mens het symbool geworden is van leven en liefde. Als je bang bent, hou je je hart vast. Of ons met hart en ziel voor iemand inzetten. Van een eerlijk mens zeggen we: hij heeft het hart op de juiste plaats, want inderdaad kan je hart ook een beetje zakken als je je laaghartig gedraagt. Soms gaat je hart wat hoger zitten, dan gedraag je je hooghartig. Soms voel je je uitgeblust. En gelukkig dat er dan mensen zijn bij wie je je hart weer kunt ophalen. En we kunnen nog zulke mooie woorden uitspreken, maar de ware schoonheid ligt niet aan onze buitenkant, maar ligt in ons hart, want daar ligt de ware schat: in ons hart

De Bijbel heeft het vaak over ons hart. Het woord hart komt u in de Bijbel maar liefst 865 keer tegen. En voor meer dan driehonderd keer wordt er vaak iets gezegd over ons hart. Als JHWH Israël gelouterd heeft en het volk herstel belooft, zegt Hij: 'Ik zal u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in u storten. Ik zal het stenen hart uit uw lichaam verwijderen en u een hart van vlees en bloed geven' (*Ezechiël 36:26*). Het hart van de mens is volgens de Bijbel de totale mens met zijn denken, gevoelens, emoties, woorden en daden. Wie zijn hart aan God schenkt, geeft zichzelf geheel en onvoorwaardelijk aan Hem. Van alles waarover je waakt, vooral over je hart. Het is de bron van je leven (*Spreeken 4:23*). Zoals het water weerspiegelt, zo weerspiegelt het hart van de mens (*Spreeken 27:19*). Niets is zo onbetrouwbaar als het hart onverbeterlijk is (*Jeremia 17:9-10*). En in psalm 51:12 staat: 'Scheep, o God, een zuiver hart in mij, vernieuw mijn geest, maak mij standvastig.' En Matteüs 22:7 zegt: 'Hebt de Heer uw God lief met heel uw hart, en met uw hele ziel en met heel uw verstand.'

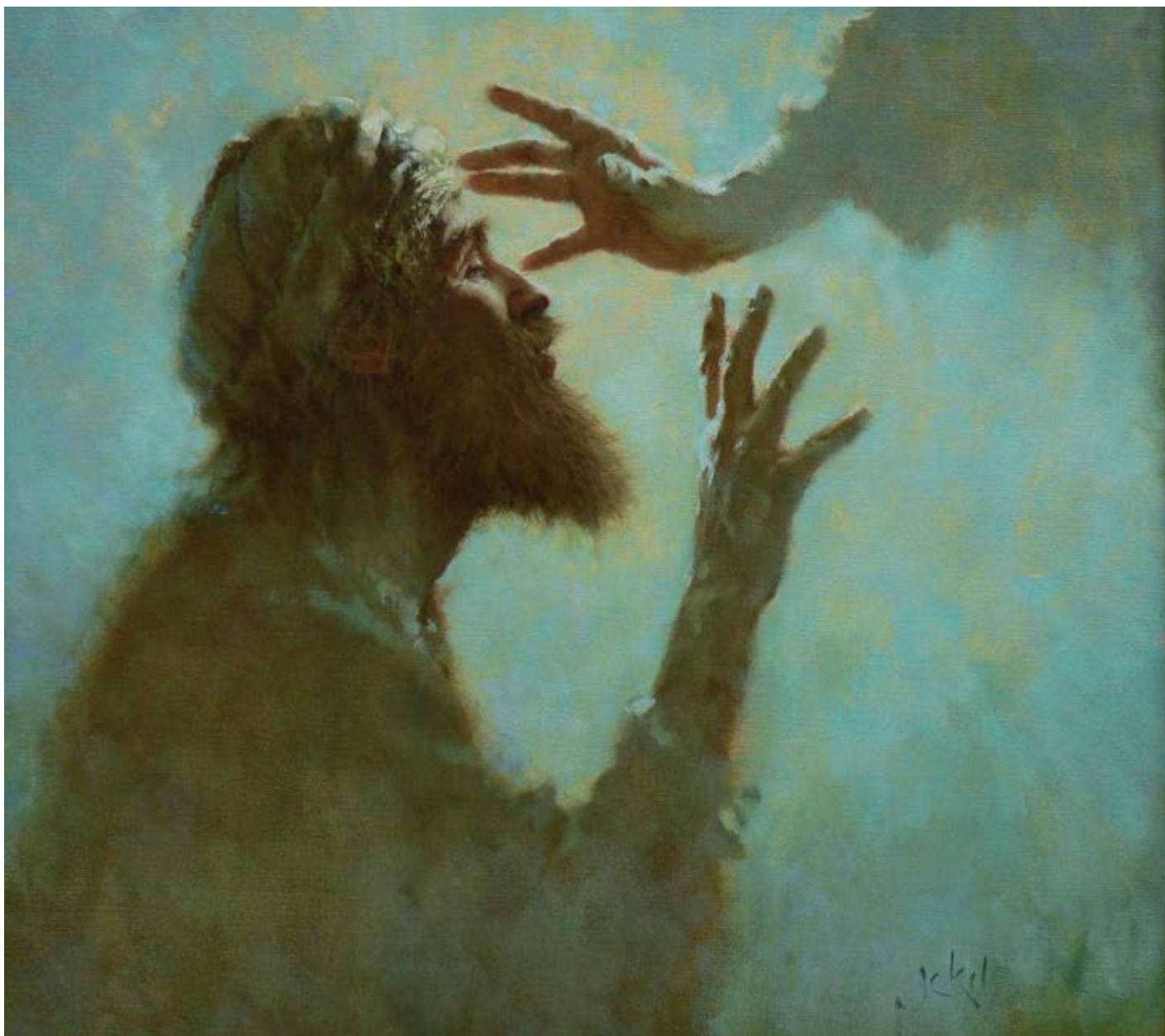
Natuurlijk kan je hart ook verblind zijn. Als je beheerst wordt door je blinde hartstochten. Als mensen ziel en zaligheid geven in ruil voor macht en majesteit. Dan dooft bij jou je licht in je hart. Toen de sterke Simson door het oogverblinde meisje Delila was bekoord (de naam Delila betekent 'de begeerlijke'), gaf hij het geheim van zijn kracht prijs. Hij leverde zijn hart, dat hij aan God had toevertrouwd, uit aan een ander. Hij was verblind door de liefde. De mensen sneden hem daarom zijn haren af en staken hem de ogen uit. Maar met het doven van het licht brak zijn hart weer open voor het licht van God, die hem nog eenmaal

zijn kracht teruggaf. En met een geweldig geloof dat in staat is bergen te verzetten trok hij de zuilen van de tempel uit elkaar, zodat het gebouw als een kaartenhuis in elkaar viel. Een mens, beroofd van het licht in zijn ogen, ziet vanuit zijn hart plotseling waar het God om gaat. Want om écht te zien, zijn ogen niet noodzakelijk. Om écht te zien, zijn ogen voor hem niet meer zo noodzakelijk.

Een mens kan ziende blind zijn, een blinde kan een wijze ziener zijn. Blindheid is in de Bijbel het beeld geworden van verblinde mensen. Een mens die niet het licht in zijn ogen, maar het licht van zijn hart mist. Jezus waarschuwt dan ook de blinde leiders van Israël 'die de mug uitziften en zelf de kameel doorslikken' (*Matteüs 23:24*). En er lopen wat blinde leiders in deze wereld rond. Mensen die blind zijn voor het onrecht, blind voor de gevolgen van de krankzinnige wapenwedloop, blind voor de hongersnood in de wereld, blind voor de situatie van werklozen, bijstandsmoeders en al die anderen die van een minimum moeten leven. Natuurlijk zijn er argumenten en vluchtwegen genoeg. Alles moet betaalbaar blijven. Het is allemaal een kwestie van tijd! En ter wille van eigen veiligheid sluiten we de ogen of zetten we in het gunstigste geval oogkleppen op, zodat we ons hart niet verontrust horen spreken.

Maar misschien wijs ik te snel op onze kerkelijke en politieke leiders, al vormen zij het beeld van een ver-blinde tijd. Als we bij onszelf te rade gaan ontdekt ieder van ons dat hij zijn ogen niet optimaal gebruikt, omdat een andere manier van kijken ons hart onrustig kan maken. En kan ons wereldhart daar wel tegen? De laatste letter van ons hart is een T, maar we veranderen die soms liever in een harde D. Want met een harde opstelling bereik je in dit leven meer dan met een opstelling vanuit je hart. Het beeld van de ver-blinde mens die aan de poort zit van de verblinde stad Jericho, waar de inwoners blind en doof geworden zijn voor de stem van God. Dan komt Jezus langs, met het hart op de goede plaats. Hij is met leerlingen en vrienden op weg naar Jeruzalem om daar zijn lot te ondergaan. Hij geeft onderweg zijn ogen goed te kost en laat overal zijn hart spreken. Dat beschouwt Jezus primair als zijn opdracht en zending.

Jezus is gekomen om bij ons mensen de schellen van de ogen te nemen, waardoor het Rijk Gods weer wat dichterbij kan komen. In de ver-blinde stad Jericho zit de zoon van Timeüs, Bar-Timeüs, aan de poort. De blinde vraagt nu geen cent voor zijn levensonderhoud, maar roept en schreeuwt vertwijfeld uit:

Illustratie: 'Genezing van de blinde' door Brian Jekel

'Jezus, Zoon van David, heb medelijden met mij.' Te lang al heeft hij moeten leven in de duisternis van de nacht. De omstanders snauwen hem toen: 'Zwijg toch.' Natuurlijk, een blinde wereld heeft geen behoefte aan mensen die plotseling gaan zien, in-zien waar het in het leven werkelijk om gaat. Dat is te bedreigend. Dat komt te dicht tegen je eigen huid aan. En dan gebeurt het eigenlijke wonder: de blinde vallen de schellen van de ogen en de omstanders blijken de ware blinden te zijn. Zij weigeren mee te gaan in de beweging van Jezus, die stenen harten wil vervangen door harten die kloppen, warm zijn, echt medelijdend: harten van vlees en bloed. Bartimeüs sluit zich net op tijd aan, want Jeruzalem is niet meer ver. Het uur van de waarheid is in aantocht. Misschien dat mensen vandaag een beroep op u zullen doen. En misschien dat u dan zegt: 'Ik zal het wel zien.' Maar dat soort 'zien' heeft meer met 'blindheid' dan met 'zien' te maken. In hart en nieren in God geloven!

Psalm 91

Wie woont onder de hoede van de allerhoogste God,
Wie overnacht in de schaduw van God almachtig,
Hij zegt tot de Heer: mijn toevlucht zijt Gij,
Mijn God, op U stel ik heel mijn vertrouwen.

Hij zal u dekken met zijn vleugels.
Onder zijn wieken vindt gij uw veiligheid.
Bij nacht en ontij zult gij niet bang zijn,
En vrees overdag geen aanval in de rug.

Klamp je maar vast aan Hem, Hij zal ons redden.
Wij zullen leven tot in lengte van dagen.
Wie woont onder de hoede van de allerhoogste God,
Hij zegt tot de Heer: mijn toevlucht zijt Gij.

Viering 100-jarig jubileum in beeld

Onder een stralend blauwe hemel is op Tweede Pinksterdag (29 mei) in Bemelen het 100-jarig bestaan van de Nederlandse provincie van de S.M.A. gevierd. De dag begon met een eucharistieviering, gevolgd door een groot tuinfeest, dat voor veel S.M.A.-ers een feest van herkenning werd. Bijgaand enkele sfeerbeelden van het 100-jarig jubileumfeest. Bekijk alle foto's op www.sma-nederland.nl

Stralend eeuwfeest S.M.A.-Nederland

Onder een stralend blauwe hemel is op Tweede Pinksterdag (29 mei) in Bemelen het 100-jarig bestaan van de Nederlandse provincie van de S.M.A. gevierd. Het eerste provinciaal at stond in 1923 ook in Bemelen, vandaar de keuze voor de feestlocatie op steenworp afstand van het Missiehuis in Cadier en Keer.

De dag begon met een eucharistieviering in de Laurentiuskerk van Bemelen. Die kerk is niet al te groot en was dus al gauw tot de laatste plek bezet. In de tuin van de ernaast gelegen pastorie was een grote tent opgezet waar de andere bezoekers de viering via twee beeldschermen konden volgen. Voor belangstellenden die niet in de gelegenheid waren om naar Bemelen te komen, werd de eucharistieviering ook via internet gestreamd. Op de website van de S.M.A is de mis nog steeds terug te kijken (www.sma-nederland.nl).

In zijn preek gaf provinciaal-overste pater Jos Pijpers een overzicht van de ontwikkeling van het denken over missie in de afgelopen eeuw. Hij sprak over de bezieling van de vele missionarissen die vanuit Nederland zijn uitgezonden, maar ook over het groeiend respect voor de eigen Afrikaanse cultuur en hoe de afgelopen 100 jaar een 'samen-onderweg' zijn geweest.

Tuinfeest

Na de mis volgde er een groot tuinfeest. Voor veel S.M.A.-ers werd dit een feest van herkenning. Heel wat oude bekenden troffen elkaar weer. Vanuit Amsterdam was een hele bus met sympathisanten naar Bemelen gekomen, waaronder twee Afrikaanse koren die tijdens het feest ook van zich lieten horen. Dit laatste deed ook harmonie Laurentius uit Bemelen, die een aubade kwam brengen.

Bij een standje waren Afrikaanse kleren en sieraden te koop. De opbrengst daarvan komt geheel ten goede aan het jubileum-project: de Bresillacschool in Babaso in Ghana. Voor alle gasten was er ook een brochure over 100 jaar Nederlandse provincie van de Sociëteit voor Afrikaanse Missiën. Voor belangstellenden is deze nog steeds via het Missiehuis in Cadier en Keer verkrijgbaar.

Opbrengst jubileumcadeau

Het bestuur van de S.M.A. had vooraf aangegeven voor het 100-jarig jubileum geen persoonlijke cadeaus te willen ontvangen, maar een bijdrage voor een onderwijsproject in Babaso in Ghana, dat ooit door de sociëteit is gestart. Tijdens de eucharistieviering kon provinciaal overste pater Jos Pijpers trots melden dat er al meer dan vijftigduizend euro was opgehaald. Inmiddels is dit opgelopen tot ruim zestigduizend euro. De leden van de S.M.A. zijn alle gevers buitengewoon dankbaar voor hun gulle gaven. Het bedrag zal volledig ten goede komen aan de Bresillacschool in Babaso, in een van de meest achtergebleven regio's van Ghana.

Zie ook de fotoreportage op pagina 8/9

140 jaar R.-K. Kerk in Ashanti

De Sociëteit voor Afrikaanse Missiën in Ghana heeft gevierd dat het 140 jaar geleden is dat de katholieke kerk in Ashantigebied werd gevestigd. Het jubileum markeert tevens de 140-jarige aanwezigheid van de S.M.A. in het huidige Ghana. In 1882 kwam pater Auguste Moreau S.M.A. als eerste missionaris naar dit gebied, waar later ook de Nederlandse S.M.A. heel actief werd.

Dit jubileum is een heel jaar gevierd met diverse activiteiten. Het werd deze zomer afgesloten met een tweedaagse academische conferentie in samenwerking met de universiteit van Kumasi over de historische en culturele impact van het katholicisme op het voormalige koninkrijk Ashanti in het hart van wat nu Ghana is. Ook is er een pelgrimstocht gehouden langs de route die pater Moreau in 1882 van Elmina aan de kust naar Kumasi in het binnenland aflegde.

Het feestjaar werd afgesloten met een dankviering in de Saint-Paulparochie in Adukrum in Kumasi met bisschop Joseph Osei-Bonsu van Kononi-Mampong, die bij die gelegenheid ook een nieuwe S.M.A.-priester wijdde. In zijn preek dankte de bisschop de S.M.A.-missionarissen voor hun pionierswerk. Pater Dennis Senyo Etti, de vice-provinciaal van de Ghanese S.M.A.-provincie sprak vooral zijn dank uit voor de Europese missionarissen – onder wie veel Nederlanders – die hun leven in Europa achter zich hadden gelaten om in Ghana te dienen. Om het 140-jarig jubileum te markeren is door de S.M.A. in Akokoang in de buurt van Kumasi een nieuw medisch centrum geopend.

Investeren in jonge mensen

Dit jaar is het precies 50 jaar geleden dat de S.M.A. aan de Klompstraat in Heerlen de basis legde voor een nieuw centrum van missionaire activiteiten. Drijvende kracht hierachter was pater Jef Moonen S.M.A., die in Heerlen ook professor aan de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat was. Hij verzamelde een gemeenschap van jonge, idealistische mensen rond zich, van wie sommigen later ook als lekenmissionaris tot de S.M.A. zijn toegetreden. In een nieuwe rubriek laten we een aantal studenten van toen terugblikken op die tijd.

Wie ben je?

"Mijn naam is Maarten Baltussen. Ik ben 63 jaar en ik woon in Amsterdam."

Hoe ben je met de SMA in contact gekomen?

"In 1978 deed ik eindexamen. Vol van idealisme: de wereld moest veranderen. Twee van mijn beste vrienden, Rico de Simone en Nellie Nellissen, kwamen op mij af: 'Je moet naar Heerlen gaan. Daar is iemand die wat te vertellen heeft.' Dat bleek Jef Moonen te zijn, die ons het heilig vuur inblies. Na een half jaar studie bevond ik mij in het S.M.A.-huis aan de Klompstraat in Heerlen. Samen met Frans Wijsen, Frans Thoolen en Maarten Smits. En natuurlijk Jef Moonen. Hij had de zeldzame gave van eruditie en engagement. Zijn inbreng heeft mij mede gevormd tot wie ik nu ben. Jef was ook niet te beroerd om over zijn eigen schaduw heen te springen. Ik denk dat hij er zich binnen de S.M.A. hard voor heeft gemaakt om ook vrouwen een plek te geven in de gemengde missionaire leefgemeenschap in de Kruisstraat."

Wat heeft de SMA je gebracht?

Toen het met mijn studie niet zo goed ging zorgde hij ervoor dat ik bij Ton Storcken in Marokko 'opgeborgen' werd, vanwaar Ton met enige tevredenheid rapporteerde dat ik in ieder geval de kerk bezocht. Met veel dankbaarheid en waardering herinner ik mij de S.M.A. Zij durfde te investeren in jonge mensen, niet in eerste instantie voor zichzelf, maar zoals Jef Moonen placht te zeggen: 'voor de zaak'. Dat kon dan de missionaire beweging of het Rijk Gods zijn of alles wat daar tussenin ligt."

Waar heb je de SMA-inspiratie ingezet?

"Ik heb er veel profijt van gehad bij mijn werk bij het Arbeidspastoraat Amsterdam en bij Justitia et Pax."

Ton Storcken S.M.A. wil in harnas sterven

‘Missionaris blijf je je hele leven’

Pater Ton Storcken tussen enkele seminaristen in Togo.

Pater Ton Storcken had allerlei functies binnen en buiten de S.M.A. Hij was pastoor in Marokko, studentenbegeleider, provinciaal overste, bisschoppelijk vicaris, kanunnik en pastoor in Limburg. Maar één ding was hij nog nooit: missionaris in Sub-Saharaan Afrika. In plaats van met emeritaat te gaan, liet hij zich vorig jaar op 76-jarige leeftijd alsnog uitzenden naar Togo.

Deze zomer was Ton Storcken even terug in Nederland. De bedoeling was en is nog steeds dat hij in september of oktober teruggaat naar Lomé, maar zijn gezondheid laat hem een beetje in de steek. Bij het ter perse gaan van deze Onze Krant was nog niet helemaal duidelijk of zijn planning gelijkloopt met die van zijn artsen. “Ze hebben me in zo’n scanner geduwd. Dat moet je natuurlijk niet doen, want dan vind je altijd wat,” moppert hij quasiboos in de pastorie van

Eckelrade, waar hij voor zijn vertrek naar Togo jarenlang pastoor was en die hij als pied-à-terre heeft aangehouden. “In september moet ik weer naar het ziekenhuis en als dan blijkt dat er niets aan de hand is, ga ik zeker terug.”

Een paar jaar geleden ging pater Storcken met emeritaat als vicaris voor missiezaken van het bisdom Roermond en niet lang daarna ook als pastoor van drie parochies in de buurt van Maastricht. “Toen zat ik hier door het raam naar buiten te koekeloeren en ik wist eigenlijk niet goed wat ik met m’n tijd moest doen. Als je eenmaal met pensioen bent, is de samenleving je snel vergeten. Dat is niet eerlijk. Ook als je wat ouder bent, kun je nog van betekenis zijn.”

Gelukkig voor Storcken kwam generaal-overste Antonio Porcellato van de S.M.A. tijdens een bezoek aan Nederland een avond bij hem buurten. “Hij vroeg me: Ton, wat doe je tegenwoordig? Toen zei ik: konijnen fokken. Dat was nog waar ook. Ik was lid van een konijnenfokvereniging en ik ben zelfs een keer landskampioen geworden. Maar in de coronatijd ben ik ermee gestopt. Dus ik heb tegen Porcellato

gezegd: stuur me: stuur me maar naar Centraal Afrika. Maar dat vond hij te gevaarlijk. Hij heeft me toen wel gevraagd om geestelijk directeur van het S.M.A.-seminarie in Togo te worden. Ik heb direct ja gezegd en daar heb ik geen dag spijt van gehad."

Zo vertrok Storcken in november vorig jaar naar Togo, een smalle strook land ingeklemd tussen Ghana en Benin. In de 19^e eeuw was het een Duits protectoraat, daarna korte tijd Brits en na de Eerste Wereldoorlog werd het een Franse kolonie. Sinds 1960 is het land onafhankelijk. "Het is een van de allerarmste landen van Afrika," legt Storcken uit. "Mensen sterven er niet van de honger, maar of iedereen elke dag wat te eten heeft, betwijfel ik."

Het seminarie, waar hij afgelopen schooljaar werkte, ligt in een voormalig vissersplaatsje dat nu onderdeel is van de hoofdstad Lomé. "In het noorden van het land zijn mensen nog armer dan aan de kust, dus iedereen trekt naar het zuiden. Het hele kustgebied tussen Accra in Ghana en Cotonou in Benin is zich aan het ontwikkelen tot één grote stedelijke agglomeratie. Lomé ligt daar middenin. Natuurlijk kan het gebied die enorme groei niet aan, met alle gevolgen van dien: niet genoeg huizen, slechte infrastructuur en regelmatig geen stroom."

Dit laatste ervaart Storcken overigens niet als een groot probleem. "Ik ben een docent van de oude stempel. De digitaliseringsslag heb ik gemist. Dus ik geef les zoals ik dat altijd gedaan heb: met een schoolbord en viltstiften op flipovers. Dat kan ook prima als er geen stroom is," grinnikt hij. Als 'directeur spirituele' zoals dat officieel heet, praat Storcken met de seminaristen over wat hen beweegt om priester te worden, organiseert hij retraites en studiedagen en geeft hij ook een aantal uren per week les. Daarnaast heeft hij een bijbaantje bij de universiteit, waar hij studenten Duits helpt met hun uitspraak van de taal. "Die faculteit Duits is een overblijfsel uit de koloniale tijd. Ze hebben tweeduizend studenten. Die leren geen Duits om in Togo te blijven, dat moge duidelijk zijn. Iedereen die een beetje ambitieus is, wil naar Europa."

Het seminarie waar Storcken werkt, is een eigen opleidingsinstituut van de S.M.A. Het telt drieëndertig studenten en een staf van vier paters, van wie Storcken de enige Europeaan is. De studenten worden in principe opgeleid om priester van de S.M.A. te worden. Hun theologische opleiding volgen ze bij een vergelijkbaar instituut van de salesianen. "Wij zorgen bij ons in huis voor de persoonlijke vorming." De studenten komen uit diverse Franssprekende landen in West-Afrika.

Het contact met de studenten en het leven in Togo bevalt de oud-provinciaal prima. "Iedereen behandelt je met groot respect, de studenten zijn ook zeer aandachtig en leergierig. Ze gaan daar heel anders met ouderen om dan in Nederland, waar je afgeschreven bent als je eenmaal met pensioen bent gegaan," benadrukt hij nog maar een keer. Ook het leven in de seminariegemeenschap bevalt hem wel. "Het is heel gestructureerd. Elke dag om half vijf opstaan, op vaste uren

maaltijden, gebedsmomenten, studie. Ik vind die regelmaat heel prettig. Het enige waar ik maar niet aan kan wennen, is het klimaat: het wordt nooit koeler dan dertig graden. Desondanks ben ik er heel erg graag."

Blijft natuurlijk de vraag over waarom iemand van inmiddels 77 met een broze gezondheid en een hele carrière achter zich nog aan iets nieuws wil beginnen, onder toch niet de gemakkelijkste omstandigheden? Storcken lacht: "Iedereen vraagt zich af wat die gek in Afrika moet. Inclusief ikzelf. Waarom moet ik zo nodig op m'n oude dag daar wat mensen voor de voeten gaan lopen? In mijn tijd als provinciaal heb ik oudere confraters altijd gevraagd om naar huis te komen en plaats te maken voor jongere Afrikaanse collega's. En nu ga ik zelf, ik weet het. Maar ik heb het niet gezocht, ik ben gevraagd. Dat maakt wel verschil. En hoe ouder je wordt, hoe meer je beseft dat je geleid wordt. Ik heb me afgevraagd: wat wil Onze-Lieve-Heer van me? Wat kan ik nog voor anderen betekenen? Ik heb in de loop van de jaren veel kennis opgedaan. Ik heb ook studies gevolgd waar ik nooit iets mee gedaan heb, zoals etnografie, maar die nu zeer van pas komen. Als ik kan bijdragen om een nieuwe generatie S.M.A.-ers op te leiden, dan doe ik dat graag."

Op de vraag of het nog wel nodig is om missionarissen uit te zenden, antwoordt Storcken: "Er is nooit vraag naar missionarissen geweest. We zijn altijd uit onszelf gegaan om elders het evangelie te verkondigen. Inmiddels hoeven we in Afrika de Kerk niet meer te stichten, maar de vraag naar solidariteit blijft onverminderd groot. Als we er echt van overtuigd zijn dat de Kerk missionair is, dan zal er altijd tweerichtingsverkeer nodig blijven. Ik zal niet zeggen dat de Kerk in Europa een dood paard is, maar we hebben in ieder geval nog niet het medicijn gevonden om het paard weer overeind te krijgen. Daarom is het goed dat er Afrikaanse missionarissen naar Europa komen en moeten wij ook naar Afrika blijven gaan. Ik ben te oud om zelf nog de barricade op te gaan, maar ik kan wel helpen om mensen te vormen die dat kunnen. Als ik op die manier dienstbaar kan zijn, doe ik dat graag. Missionaris blijf je je hele leven. Dat is inherent aan mijn keuze voor het priesterschap. Daarom wil ik graag terug naar Togo. Laat mij maar in het harnas sterven."

De Boekenkast

In deze rubriek bespreekt Bert Boumans oude en nieuwe boeken over Afrika en missionaire inzet. Bert Boumans is al vele jaren betrokken bij de vorming van lekenmissionarissen van de S.M.A.

Paradijs

Gelukkig is *Paradijs* van Nobelprijswinnaar Abdulrazak Gurnay bij Meulenhoff in de vertaling van Tinke Davids in herdruk uitgegeven. 'Eerst de jongen. Hij heet Yusuf, en op zijn twaalfde verliet hij plotseling zijn thuis. Hij herinnerde zich dat het in de droge tijd was geweest, wanneer elke dag gelijk was aan de vorige.' Gurnay weet een sfeer, een spanning, een dreiging, een verwachting op te roepen. Je voelt vanaf het begin dat er iets staat te gebeuren, maar wat precies? Subtiel en ingehouden schrijft hij.

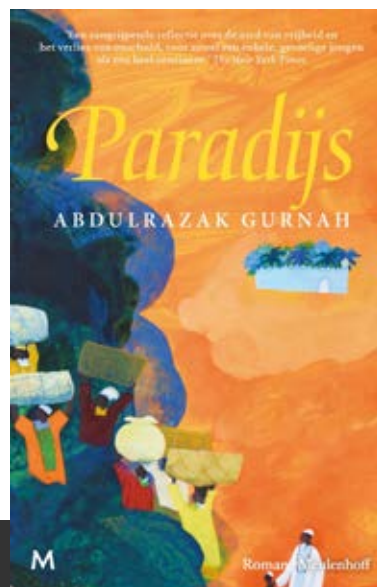
De auteur is in 1946 geboren in Zanzibar, dat toen een Brits protectoraat was. Zanzibar is samen met Tanganyika het huidige Tanzania. Tanganyika werd in 1890 een Duitse kolonie. Gaandeweg komt in het boek de dreiging van Europese kolonisatie, met name de Duitse, steeds dichterbij. 'Yusuf bleef door het gaatje kijken en hield de glimlachende Duitser in het oog, met zijn eigen gezicht vertrokken tot een angstige grimas.' Parallel aan het verhaal is er de verhaallijn van Yusuf, van wie herhaalde malen wordt gezegd dat hij een mooie jongen is. Is het mooi zijn een vloek of een zegen voor Yusuf? Een vraag, een spanning, die van begin tot einde bij de lezer wordt opgeroepen.

Yusuf wordt meegegeven aan/meegenomen door 'oom' Aziz om zijn vaders schulden af te lossen. Gaandeweg verliest Yusuf zijn onschuld. In de huishouding van oom Aziz opgenomen, komt hij Khalil tegen en diens 'zus', de tweede, nog minderjarige echtgenote van Aziz. De eerste echtgenote heeft haar gezicht gedeeltelijk bedekt met een zwarte sjaal, maar Yusuf zag dat haar huid de kleur van mat koper had en dat haar ogen kalm en stralend op Yusuf en Khalil rustten. Het is deze meesteres, die overtuigd is dat Yusuf geneeskrachtige handen heeft en helende zegenspreuken kan spreken. Yusuf's aandacht geldt echter niet de meesteres, maar de zus van Khalil. Welke symbolische rol is hier voor de tuin weggelegd? Yusuf wordt steeds meer in het privé domein van deze vrouwen gezogen. Aziz die handelskaravanen opzet en met deze karavanen door het land trekt, wordt in zijn handel steeds meer beperkt door de Europeanen, die wreed en hebzuchtig zijn.

Beide verhaallijnen lijken bij elkaar te komen in de zin: 'Ze kunnen je opsluiten (...), je al je kleine verlangens ontnemen, maar vrijheid is niet iets wat zij je kunnen afpakken.' Zij, die vertrouwd zijn met de Bijbel, denken bij het verhaal van Yusuf aan Jozef en Potifar. Voor Gurnay dient de Koran als inspiratiebron. Gurnay zelf zegt hierover dat Yusuf wordt gebruikt als beeld van onschuld. Onschuld die bedreigd en misbruikt wordt. 'De storm had de aarde vochtig gemaakt, zodat het land een dikke gezwollen indruk maakte.'

... 'Hij zag dat haar ogen traanden en dat haar gezicht glom van stoutmoedigheid.' ... 'Dat was allemaal zoals het altijd was geweest, (...) op het achtererf van de leraar dreunden de kleine jongens en meisjes op de mat hun lessen dan ook met voorspelbare tegenzin en nalatigheid op.' Over de Europeanen: 'Hun eetlust kent geen grenzen of fatsoen, het is net een zwerm sprinkhanen.'

Het zijn slechts enkele zinnen die Gurnah's stilistisch vermogen illustreren. Het onverwachte en het dreigende dat voortdurend aanwezig is maar niet uitgesproken wordt, maakt *Paradijs* tot een broeiend boeiend boek. Heb het lef om ook in de ban van de mooie Yusuf te komen.

Titel: **Paradijs**

Auteur: **Abdulrazak Gurnay (vertaling: Tinke Davids)**

Uitgave: **2022**

Uitgever: **Meulenhoff**

ISBN: **9789029095730**

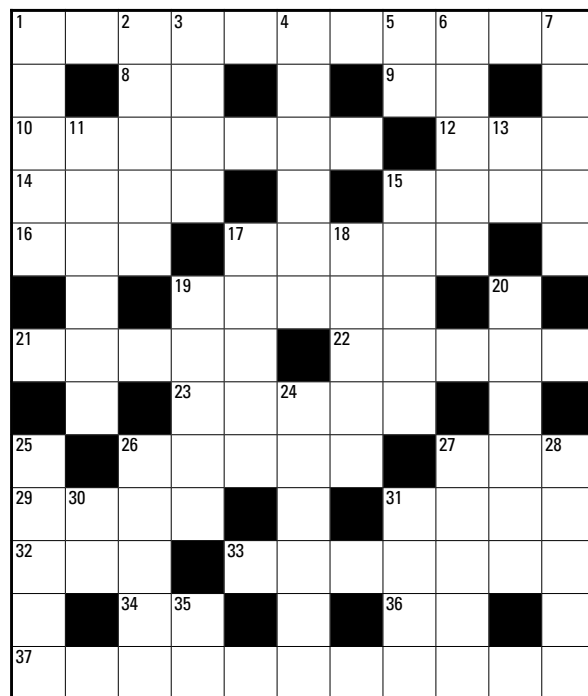
Puzzel

horizontaal

1 bedrijfsleven 8 zangnoot 9 geheel 10 sociale ver-
lofdag 12 bezit van een boer 14 bouwsel van was
15 plaatsaanduiding 16 lichaamsdeel 17 woonplaats
19 sterk hellend 21 muzieksoort 22 oververmoeid
23 verwachten 26 Grieks eiland 27 fraaie kleding
29 lichtbron 31 trend 32 tijdperk 33 tijd tussen licht
en donker 34 van de wind afgekeerde zijde 36 laag-
tij 37 uurwerk.

verticaal

1 oversteekplaats 2 markt tent 3 verdikte huid 4 be-
tekening 5 dwarsmast 6 legendarische popartiest
7 sprookjesfiguur 11 vriendelijk 13 water in Fries-
land 15 gestolen waar opkopen 17 deel van een
molecule 18 sierheester 19 plank 20 boeddhistisch
tempelgebouw 24 kledingstuk 25 achterstuk van
een trouwjurk 26 kledingmaat 27 sufferd 28 tv-feuil-
leton 30 slee 31 bloem 35 lekkernij.

© Sanders puzzelboeken

Winnaar vorige keer

De verregende zomer zal er zeker toe bijgedragen hebben dat er heel wat gepuzzeld is. We mochten in ieder geval weer veel goede inzendingen van onze puzzel uit de vorige uitgave van Onze Krant ontvangen. De jury koos heeft daaruit A. Keijzers uit Horst als winnaar gekozen. De verdiende prijs is onderweg.

Oplossing nieuwe puzzel

De oplossing van de nieuwe puzzel kunt u tot 29 oktober 2023 sturen naar:
Puzzelredactie Onze Krant p/a Frans Erenslaan 1,
6371 GR Landgraaf. Vergeet niet om uw eigen naam
en adres duidelijk te vermelden!

Uit de Afrikaanse keuken

Garnalen-bakbanaansalade

Voor dit recept uit Ghana worden plantains gebruikt. Dit zijn grote bananen met een dikke schil. Je kunt ze niet zomaar uit de hand eten, maar moeten bereid worden. Vandaar de naam 'bakbakanen'. Er zijn drie soorten plantains: jonge groene (geschikt om te frituren), rijpe gele (frituren, bakken, grillen, koken en pureren) of overrijpe zwarte (zacht en zeer zoet, geschikt voor desserts). Voor dit recept zijn de gele bakbananen nodig.

Ingrediënten (4 personen)

120 g gepelde, gekookte garnalen
1 teen knoflook, geperst
1/2 el plantaardige olie
2 eieren
1 gele bakbanaan (plantains)
blaadjes sla
2 tomaten
1 rode paprika, zaad verwijderd
1 avocado

sap van 1 citroen
1 wortel
200 g tonijn of sardines, uitgelekt en "gevlokt"
1 verse groene chilipeper, fijngesneden
2 el fijngesneden lente-ui
zout en versgemalen zwarte peper

Bereidingswijze

Doe de garnalen in een kom en voeg er de knoflook en wat zout en peper aan toe. Even omscheppen. Verhit de olie in een kleine koekenpan en bak er de garnalen op laag vuur een paar minuten in. Laat ze vervolgens op een bord afkoelen. Kook de eieren tot ze hard zijn (10 minuten). Laat ze in koud water afkoelen. Pel de eieren en snijd ze in schijfjes.

Kook vervolgens de bakbanaan 15 minuten. Laat de banaan uitlekken en afkoelen. Verwijder de schil en snijd de

bakbanaan in dikke schijven. Scheur de blaadjes sla en schik ze op een serveerschaal. Houd de rand van de schaal aan. Snijd de tomaten in partjes en de paprika in repen. Pel de avocado en snijd het vruchtvlees in schijfjes of stukjes. Sprenkel er wat citroensap over. Schik de stukjes tomaat, paprika en avocado op het midden van de schaal zódanig dat de sla er gedeeltelijk mee bedekt wordt...

Snij tenslotte de wortel in lucifergrote stukjes (julienne) en schik ze op het tomaten-paprika- avocadoheuveltje. Voeg de schijven bakbanaan, de schijfjes ei, de garnalen en de tonijn of sardines toe. Sprenkel er de rest van het citroensap over. Strooi er de fijngesneden chilipeper en lente-ui over en eventueel nog wat zout en peper.

Bron: receptengalerie.nl

Bestelformulier kerstkaarten 2023

Naam: .....

Straat + huisnummer: .....

Postcode: ..... Plaats: .....

Gelieve deze aanvraag te versturen naar: S.M.A.-Kerstkaartenactie t.a.v. Br. Thaus van den Berg S.M.A., Bakkerboschweg 14, kamer 1.6, 6267 AJ Cadier en Keer of per e-mail naar fondswerving@sma-nederland.nl
Telefonisch bestellen kan via 043 - 8552910. Anbi-nummer 14128744

Kaart 117: ..... Exemplaren

Kaart 118: ..... Exemplaren

Kaart 119: ..... Exemplaren

Kaart 120: ..... Exemplaren

Kaart 121: ..... Exemplaren

Kaart 122: ..... Exemplaren

